

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A biztosítási intézkedés elrendelésének, megszűnésének és megszüntetésének szabályozása,
valamint gyakorlati alkalmazása; a rokon jogintézmények vizsgálata.**

Szerző:

dr. Horváth Orsolya

Tatabánya, 2017. december 19.

I. Bevezetés

Tanulmányomban annak első részét és az abban vázolt gondolatmenetet követve a biztosítási intézkedés jogintézményét vizsgálom, elsősorban gyakorlati jogalkalmazási szempontból.

Részletesen kitérek a biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelmek elbírálásának bírósági gyakorlatára, sorra veszem az elbírálás során vizsgálandó szempontokat és a rokon jogintézményekről is szót ejtek, továbbá következtetést vonok le a szabályozás és a megvalósuló joggyakorlat között rejlő ellentmondások és összhang vonatkozásában. A tanulmány végén javaslatot teszek a biztosítási intézkedés alkalmazásának hatékonyabbá tételét segítő szabályozási módokra.

II. Döntés a biztosítási intézkedésről. A kérelemhez kötöttség kérdésköre. A bírói mérlegelés szerepe és jelentősége

A biztosítási intézkedés elrendeléséről, avagy az elrendelés iránti kérelem elutasításáról bíróság vagy közjegyző dönt.

A döntés előfeltétele nyilvánvaló módon a végrehajtást kérő kérelme, amely a jogintézmény elrendelésének eljárásjogi előfeltétele, így a biztosítási intézkedés csak határozott kérelem alapján rendelhető el, arra hivatalból nincs lehetőség.

Érdekes kérdés, hogy fennáll-e a bíróság kérelemhez kötöttsége a biztosítási intézkedés elrendelésekor, azaz a végrehajtást kérő kérelmének kereteihez kötve van-e. E körben nem egységes a bírói gyakorlat, hiszen eltérő tartalmú eseti döntések születnek.

A Szegedi Ítéltábla Gpkf.I.30567/2006. sorszámú határozata nyomán publikált BDT2007.1680. szerint, ha a felperes a biztosítási intézkedés típusát a jogszabályi feltételekhez képest tévesen

jelöli meg, a bíróság nincs kötve a fél kérelméhez, hanem az előadott tényállás alapján, a per tárgyától függően dönt abban a kérdésben, hogy a törvény szerint lehetséges mely típusú biztosítási intézkedést rendel el.¹ Ez a jogalkalmazói szemlélet azt tükrözi, hogy a félnek - függetlenül attól, hogy jogi képviselővel jár-e el - nem kell tisztában lenni a biztosítási intézkedés típusaival, elegendő csupán annak elrendelése iránt kérelmet előterjesztenie, és a bíróságnak kell a kérelem alapján meghatározni, hogy az pénzkövetelés biztosítására, vagy meghatározott dolog zárlatára irányul-e.

Következetesnek tekinthető a Szegedi Ítéltábla gyakorlata a körben, hogy nem alkalmazza a kérelemhez kötöttség elvét biztosítási intézkedés vonatkozásában, hiszen a Gpkf.II.3054462007. sorszámú határozatból publikált BDT2009.2015. is arra az álláspontra helyezkedik, hogy a bíróság nincs kötve a fél kérelméhez, azaz, ha a jogszabályi feltételekhez képest a fél tévesen jelöli meg a biztosítási intézkedés típusát, a bíróság a per tárgyától függően dönt abban a kérdésben, hogy a törvény szerint lehetséges mely típusú biztosítási intézkedést rendel el. Rámutat a BDT arra, hogy mivel biztosítási intézkedésként zárlat csak akkor rendelhető el, ha a végrehajtandó követelés tárgya maga az egyedileg meghatározott dolog, ha a per tárgya pénzkövetelés, zárlat elrendelése nem lehetséges.²

A joggyakorlat változását vélem egyebekben felfedezni Csongrád megyében, hiszen éppen a Csongrád Megyei Bíróság egy korábbi, 1.Gf.40.027/1997/2. sorszámú határozata alapján kelt BDT2000.157. még akként fogalmazott, hogy *„biztosítási intézkedésként ingatlan (vagy más konkrét vagyontárgy) zárlata csak akkor rendelhető el, ha a per tárgya maga a dolog. Pénzkövetelésre irányuló peres eljárásban biztosítási intézkedésként csak a Vht. 185. § szerinti „pénzkövetelés biztosítása” kérhető.”*³

1 BDT2007.1680.

2 BDT2009.2015.

3 BDT2000.157.

Ezzel szemben a Legfelsőbb Bíróság eseti döntései más irányú jogalkalmazói gondolkodást látszanak tolmácsolni, mely szerint a bíróság a biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelemben foglaltakhoz kötve van, és elrendelésre csak abban az esetben van lehetősége, ha a kérelem megfelel a jogszabály támasztotta követelményeknek a jogintézmény típusait illetően. A Legfelsőbb Bíróság Pf.VII.25.486/1992/2. sorszámú határozatából publikált BDT2000.235. értelmében a zárlat, mint biztosítási intézkedés - az egyéb feltételek mellett is - csak akkor rendelhető el, ha a peres eljárás tárgya maga a dolog, illetve a dologra vonatkozó valamely jog.⁴ Ebből levonható az a következtetés is, hogy a Legfelsőbb Bíróság gyakorlata szerint hiába állnak fenn a pénzkövetelés biztosításának feltételei, az mégsem rendelhető el abban az esetben, ha a végrehajtást kérő tévesen, meghatározott dolog zárlata iránt terjesztett elő kérelmet.

Ugyan az általam hivatkozott bírósági döntések közül az újabb keltezésűek arra az álláspontra helyezkednek, hogy a bíróság kompetenciája annak meghatározása, hogy az adott esetben mely típusú biztosítási intézkedés elrendelésére van lehetőség, a magam részéről vitatkozva ezzel a gyakorlattal úgy vélem, hogy már csak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 3. § (2) bekezdésében megfogalmazott polgári eljárásjogi alapelvre figyelemmel is a kérelemhez kötöttség elvének alkalmazása indokolt a biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelmek vonatkozásában. Álláspontomat arra a körülményre is alapítom, hogy a gyakorlatban biztosítási intézkedés iránti kérelem előterjesztésére kevés kivételtől eltekintve törvényszéki hatáskörbe tartozó ügyekben van példa, illetve a Vht. 187. §-a alapján olyan követelés biztosítása érdekében, mely érvényesítésére polgári peres eljárás van folyamatban. Ezen perek nagy részében pedig kötelező a jogi képviselet, hiszen vagy pertárgyértéküknél, vagy a per tárgyánál fogva olyanok, melyekben a fél képviselete jogi szakértelmet igényel, így a biztosítási intézkedés iránti kérelem előterjesztésére is jogi képviselő útján kerül sor. Jogi képviselőtől pedig elvárható, hogy pontosan ismerje az általa alkalmazni kérelmezett jogintézmény lényegét és típusait, továbbá tisztában legyen azzal, hogy milyen jellegű követelés biztosítására kéri annak elrendelését, illetve, hogy az adós milyen jellegű és összetételű vagyona szolgálhat a követelés későbbi kielégítésére. Indokolt

4 BDT2000.235.

tehát, hogy pontos, a jogszabály adta lehetőségeknek megfelelő kérelmet terjesszenek elő a felek. A biztosítási intézkedés mint jogintézmény adósi vagyona vonatkozó komoly korlátozó jellegénél fogva álláspontom szerint járásbírói hatáskörben ugyancsak indokolt a kérelemhez kötöttség elvének alkalmazása.

Véleményem alátámasztásaként hivatkozok a BH2003.463. számú döntésre, mely szerint, ha a nem jogerős bírósági ítélet pénzbeli marasztalást tartalmaz, akkor kizárólag pénzkövetelés biztosításának van helye, perbeli ingatlanokra vonatkozó ítéleti rendelkezés hiányában az előfeltételek fennállása esetén sem rendelhető el azok zárlata.⁵

A fent hivatkozott bírósági eseti döntések alapján levonható az a következtetés, hogy a kérelemhez kötöttség elvének alkalmazásával szemben abban a vonatkozásban viszonylag egységesnek mutatkozik a bírói gyakorlat, hogy pénzkövetelés biztosítása csak a kérelemben foglalt összegre, zárlat pedig a kérelemben meghatározott dologra rendelhető el. Ez a jogalkalmazási egységesség álláspontom szerint szintén a kérelemhez kötöttség elvének alkalmazási szükségességét támasztja alá csakúgy, mint az a körülmény, hogy a polgári peres eljárásban alkalmazott kérelemhez kötöttség elve kihat a biztosítási intézkedés iránti kérelemre is, hiszen a követelés érvényesítése iránti kereseti kérelemben, illetve a későbbi jogerős, marasztalást tartalmazó ítéleten biztosítási intézkedés elrendelésekor sem terjeszkedhet túl a bíróság. Vagyis perben nem érvényesített, vagy érvényesíteni nem kívánt követelés biztosítása nem lehetséges ezen jogintézmény alkalmazása révén.

Amennyiben tehát határozott és a jogszabályi lehetőségeknek megfelelő tartalmú kérelem érkezik a bírósághoz, mely biztosítási intézkedés elrendelésére irányul, a bíróságnak azt is vizsgálnia kell, hogy fennállnak-e a jogintézmény általános feltételei, vagyis a Vht. 185. §-ában foglaltak, így valóban

nincs-e még lehetőség a Vht. 13. §-a alapján végrehajtható okirat kiállítására, és a végrehajtást kérő valószínűsítette-e, hogy a követelés későbbi kielégítése veszélyben van.

Fontos megjegyezni, hogy fenti feltételek konjunktívák, azaz együttesen kell fennállniuk, ellenkező esetben a kérelem érdemi vizsgálatát meg sem kezdi a bíróság.

Ha már helye lehet végrehajtható okirat kiállításának, azaz a végrehajtás általános feltételei fennállnak, biztosítási intézkedés elrendelésére a továbbiakban nincs lehetőség. Ezt mondja ki a BDT2009.1972. is, mely szerint biztosítási intézkedésnek akkor már nincs helye, ha a végrehajtás törvényben meghatározott általános feltételei fennállnak. A hivatkozott döntés alapjául szolgáló kérelem esetében maga a végrehajtást kérő sem vitatta, hogy a végrehajtás általános feltételei fennállnak, arra hivatkozott azonban, hogy végrehajtható okirat kiállítására csak egy későbbi, bizonytalan időpontban kerülhet sor. Mivel azonban a Vht. 13.§-a által megkövetelt feltételek már bekövetkeztek, nem biztosítási intézkedésnek, hanem kielégítési végrehajtásnak lehetett csak helye.⁶

Előfordulhat az az eset is, hogy végrehajtható okirat kiállítására azért nincs még lehetőség, mert a marasztalást tartalmazó határozat nem emelkedett jogerőre, azzal szemben rendes jogorvoslással éltek a felek. Amennyiben a másodfokú eljárás az első fokú határozat hatályon kívül helyezésével végződik, úgy a továbbiakban az első fokú eljárásban elrendelt biztosítási intézkedés oka fogott, így azt jogerős elrendelő végzés esetén meg kell szüntetni. Ha a másodfokú eljárásra éppen a biztosítási intézkedést elrendelő végzéssel szemben előterjesztett fellebbezés folytán kerül sor, és a másodfokú bíróság a fellebbezést alaposnak találja, akkor a biztosítási intézkedést elrendelő első fokú végzést a fellebbviteli bíróság megváltoztatja és a kérelmet elutasítja. Erre az utóbbi esetre található példa az alábbiakban, az 1. alpont alatt.

6 BDT2009.1972.

Érdekesnek tartom a BH2001.24. számú eseti döntést, mely kimondja, hogy az általánosságban jelzett, más perekből szerzett „hivatalos tudomás” az intézkedés megalapozására nem alkalmas. A hivatkozott döntést megalapozó perben a bíróság biztosítási intézkedésként pénzkövetelés biztosítását rendelte el, és a végzés indokolásában „jelezte” más perekből szerzett hivatalos tudomása alapján azokat az adatokat, amelyeket a jogosult kérelmének elbírálása szempontjából jelentősnek tartott.⁷

A biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelem alaki kellékeinek körében a bíróság azt is vizsgálja, hogy a végrehajtást kérő lerótta-e a kérelem jogszabályban meghatározott mértékű illetékét.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 42.§ (1) bekezdés d) pontja szerint a 39-41. §-ban meghatározott illetékalap után - ha e törvény másként nem rendelkezik - az illeték mértéke a végrehajtási eljárásban 1%, de legalább 5000 forint, legfeljebb 350 000 forint, ha a végrehajtás foganatosítása a törvényszéki végrehajtó feladatkörébe tartozik, 3%, de legalább 8000 forint, legfeljebb 750 000 forint.⁸

A 42. § (3) bekezdésének értelmében a végrehajtási eljárás megindítása iránti beadvány: a végrehajtás elrendelése iránti kérelemnek, illetve a végrehajtási záradékkal ellátható okiratnak a bíróságnál történő benyújtása. Ide kell érteni a pénzkövetelés biztosítására, illetve meghatározott dolog zárlatára irányuló kérelem benyújtását is.⁹

Vagyis a Vht. kimondja, hogy a biztosítási intézkedés elrendelése iránti beadványt is a végrehajtási eljárás megindítása iránti kérelmek közé kell érteni, és mint ilyen, illetékköteles. Az illeték mértéke a végrehajtási eljárásban alkalmazandó illetékhez igazodva a biztosítani kért követelésrészt illetékalapként kezelve annak 1%-a, de legalább 5.000,- Ft, legfeljebb pedig 350.000,- Ft.

7 BH2001.24.

8 1990. évi XCIII. törvény az illetékekről: 42.§ (1) d)

9 1990. évi XCIII. törvény az illetékekről: 42.§ (3)

A Pp. 86.§ (2) bekezdése szerint a költségmentesség, az illetékmentesség és az illetékfeljegyzési jog hatálya - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a kérelem előterjesztésétől kezdve a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is kiterjed.¹⁰

Amennyiben tehát a végrehajtást kérő a fél akár az eljárás során korábban, akár a biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelem előterjesztésével egyidejűleg nem terjeszt elő költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmet, és az eljárási illetéket kérelmén nem rója le, a bíróság hiánypótlási eljárás keretében, a Pp. 95. § (2) bekezdése alapján, rövid határidő tűzésével felhívja a végrehajtást kérőt, hogy rója le az eljárási illetéket. Ha a végrehajtást kérő nem elegendő mértékű illetéket rótt le, akkor a bíróság a lerótt illeték kiegészítésére és a 350.000,- Ft összegű illetékmaximum értékéig történő kiegészítésre hívja fel. Mivel a felhívás a Pp. 95.§ (2) bekezdése alapján történik, annak nem teljesítése a kérelem elutasítását vonja maga után. Ha pedig a végrehajtást kérő eleget tesz az illetékfizetésre vonatkozó bírósági felhívásnak, akkor azt követően vizsgálja a bíróság a kérelmet érdemben.

Itt jegyzem meg, hogy a biztosítási intézkedésre lerótt végrehajtási költségelőleget a későbbi esetleges kielégítési végrehajtás során figyelembe veszik, annak összegét beszámítják, a lerótt illeték összegét azonban nem. Ennek oka az, hogy akár per, akár végrehajtási eljárás során kerül sor az intézkedés elrendelésére, az azt követő kielégítési végrehajtás a megelőző eljárásoktól mindenképpen elkülönülő, önálló nemperes eljárás lesz, így az külön von maga után illetékfizetési kötelezettséget. Ez a rendelkezés abból a szempontból is érthető, hogy a biztosítási intézkedés is önmagában illetékköteles jogintézmény annak ellenére, hogy az elrendelése iránti kérelem előterjesztésekor már vagy befejeződött - akár jogerősen is - egy peres eljárás, vagy pedig még folyamatban van, mely eljárásokra szintén illetékfizetési kötelezettség áll fenn a felek részéről. Véleményem szerint ez az illetékfizetési szabályozás is jól mutatja a biztosítási intézkedés polgári peres eljárástól és végrehajtási eljárástól is elkülönült, önálló, ugyanakkor azoktól mégis elválaszthatatlan jellegét.

¹⁰ 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról: 86.§ (2)

Ha tehát a kérelem határozott és pontos, az illeték lerovásra kerül, vagy a végrehajtást kérő költségkedvezményben részesül, és a Vht. 185.§ -a alapján végrehajtható okirat még nem állítható ki, a végrehajtást kérő azonban valószínűsíti, hogy követelése későbbi kielégítése veszélyben van, a bíróság a valószínűsített tények vizsgálata alapján, az eset összes körülményét figyelembe véve dönt a biztosítási intézkedés elrendeléséről, vagy a kérelem elutasításáról. Előfordulhat olyan tartalmú döntés is, melyben a kérelemnek csak meghatározott részben ad helyt a bíróság és rendeli el a biztosítási intézkedést - például meghatározott vagyonelemekre -, ezt meghaladóan pedig elutasítja a kérelmet. A döntést megelőzően a gyakorlatban a bíróság a kérelmet megküldi az ellenérdekű félnek, aki az abban foglaltakra rövid határidő - általában 8 nap alatt - észrevételt tehet.

A Vht. 190. § (1) bekezdése szerint a bíróság - a közjegyzőt is ideértve - a biztosítási intézkedésről soron kívül, de legfeljebb 8 napon belül végzéssel dönt, és a biztosítási intézkedést elrendelő végzést haladéktalanul megküldi a végrehajtónak.¹¹ Természetesen a határidőbe nem számít bele a hiánypótlási eljárás időtartama. Döntését minden esetben végzésbe foglalja, mely ellen fellebbezésnek van helye, a fellebbezésnek azonban a végrehajtás foganatosítására nincs halasztó hatálya.¹² A Vht. 213. § (3) bekezdése kimondja, hogy a végrehajtható okirat kiállítását megtagadó végzés ellen a végrehajtást kérő fellebbezhet.¹³

A végrehajtó a biztosítási intézkedést elrendelő végzés kézhezvétele után haladéktalanul felhívja a végrehajtást kérőt az előleg rövid határidő alatt történő megfizetésére, a díjelőleg beérkezése után a biztosítási intézkedés végrehajtását haladéktalanul megkezdi. Biztosítási intézkedés végrehajtása esetén a végrehajtót eljárása kezdetén előlegként a teljes munkadíjnak és a várhatóan felmerülő készkiadásnak, illetőleg költségátalánynak megfelelő összeg illeti meg.¹⁴

„E szakaszban a biztosítási intézkedés szabályaiból következően a Pp.-ben meghatározott általános kézbesítési szabályoktól, illetőleg a Vht.-ban rögzített kézbesítési szabályoktól eltérő rendelkezést

11 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 190.§ (1)

12 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 190.§ (3)

13 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 213. § (3)

14 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 190.§ (4)

találunk. Rendkívül fontos, hogy a biztosítási intézkedés elrendeléséről a végrehajtó a lehető leggyorsabban értesüljön, mivel csak így tudja a biztosítási intézkedést foganatosítani.”¹⁵

A bíróság az elrendelő végzést a végrehajtón kívül a végrehajtást kérőnek is kézbesíti, ha pedig az adós jogi személy, akkor az adóst nyilvántartó cégbíróságnak. Az adósnak az ingatlan zárlatát elrendelő végzést kézbesíti. A biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelmet elutasító végzést a Vht. 213. § (3) bekezdéséből levezethetően, a fellebbezési jogra tekintettel csak a végrehajtást kérőnek kell kézbesíteni, ami természetesen nem zárja ki, hogy értesítő jelleggel az adósnak is kézbesítésre kerüljön - különösen, ha korábban a kérelemre észrevétellel élt -, azonban a határozat rendelkező részében elutasítás esetén fel kell tüntetni, hogy ellene a végrehajtást kérő terjeszthet elő fellebbezést.

A biztosítási intézkedés elrendelése esetén a végzés rendelkező részében a bíróság kimondja, hogy a biztosítást elrendeli az alperessel szemben fennálló felperesi pénzkövetelés biztosítására. Meghatározott dolog zárlata esetén pedig azonosítható módon megjelöli azt a dolgot, melynek zárlatát elrendeli.

1. Gyakorlati példák a biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelem indokaira és a kérelem elbírálása során mérlegelt bírói szempontokra

Egy a gyakorlatban vizsgált biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelem alapjául szolgáló eljárásban a polgári bíróság a tartozás megfizetése iránt per tárgyalását felfüggesztette az alperessel szemben folyamatban lévő, és a per tárgyával összefüggő tárgyú büntetőeljárás jogerős befejezéséig. A másodfokú büntető bíróság jogerősen felmentette a vádlottat azon vádpont alól, melyre felperes polgári jogi igényét alapította. A másodfokú bíróság kimondta, hogy mivel a polgári jogi igényvel összefüggő vádpontban a bíróság az alperest jogerősen felmentette, a polgári bíróság

¹⁵ Wolters Kluwer Új Jogtár: Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez: Bíró Noémi / Gyekiczky Tamás / Kapa Mátyás / Nadas György / Rab Henriett / Zoltán Hunor / Zoltán Levente, Hatály: 2013. VII.1.- A Vht. 190. §-ához 2.
<https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/98600006.IM/ts/20170101/lr/chain37>, 2017. szeptember 20.

jogosult dönteni a tekintetben, hogy a polgári jogi igény útján követelt összeg kit illet meg, ezért a polgári jogi igény biztosítására elrendelte az alperesnek kiadandó pénzösszeg egy részének visszatartását a magánfél polgári jogi igényének biztosítására akként, hogy a visszatartást meg kell szüntetni, ha bírósági határidőben a magánfél nem igazolja, hogy a polgári perben biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelmet terjesztett elő.

A felperes a folytatódott polgári eljárásban biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelmet terjesztett elő, melyben előadta, hogy a biztosítási intézkedés foganatosítására azért van szükség, mert a büntetőeljárásban igazoltan az eljárás kezdetekor az alperes (vádlott) minden vagyonát elidegenítette, így a felperesnek pernyertessége esetén csak a biztosítási intézkedés elrendelése révén lesz lehetősége követeléséhez hozzájutni. Fentiekre hivatkozással a letétként kezelt összeg lefoglalásának fenntartását kérte. Hivatkozott arra is, hogy az alperes a polgári per megindulását követően értékesítette a lakcíme szerinti ingatlan teljes tulajdoni hányadát egy, az alperes által alapított cégnek, melyben fennállt üzletrészét azonban a bírósági peres eljárások megindulását követően ugyancsak értékesítette. Fentiekén túlmenően egyéb gazdasági társaságban fennállt üzletrészét, illetve ingatlanon fennállt tulajdonjogát is értékesítette az alperes egy olyan cég részére, melyet az értékesítést megelőző napi hatállyal jegyezték be a cégnyilvántartásba. Felperes hivatkozott továbbá arra, hogy az alperes a büntetőeljárás során személyi- és vagyoni körülményeire következetesen úgy nyilatkozott, hogy vagyonnal nem rendelkezik. Felperes álláspontja szerint az általa előadottak alapján egyértelmű, hogy a felperes pernyertessége esetén kizárólag a lefoglalás hatálya alatt álló pénzösszezből nyerhet kielégítést, ezért indokolt a biztosítási intézkedés elrendelése.

Az eljárás során a bíróság megállapította, hogy a végrehajtás általános feltételei fennálltak, illetve megállapítható volt a felperesi követelés kielégítésének veszélyeztetettsége is. E körben a felperesnek valószínűsítési kötelezettsége állt fenn, melyet akként teljesített, hogy cégkivonatokkal

és tulajdoni lap másolatokkal igazolta a kérelme indokolásában előadott körülményeket. A tulajdonosváltás ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésének dátuma a polgári per megindítása utáni volt, vagyis a konstitutív hatály a per megindítását követően állt be.

A felperes által csatolt okiratok alapján megállapíthatóak voltak az üzletrész értékesítésére vonatkozó adatok is.

Az is megállapítást nyert, hogy az alperes egyik ingatlana tulajdonát ugyanannak a harmadik személy tulajdonában álló cégnek értékesítette, amely az üzletrészeket megszerezte. A cégkivonat adatai alapján megállapítható volt, hogy a fenti gazdasági társaságot a jogügyletet néhány nappal megelőzően jegyezték be a cégnyilvántartásba.

Az ügyben a bíróság megállapította, hogy az alperes közvetlenül a polgári peres eljárás alapjául szolgáló keresetlevél előterjesztését követően átruházta a továbbra is lakhatását biztosító ingatlan és egy másik ingatlan tulajdonjogát, illetve több üzletrészét is értékesítette. Ennek alapján a bíróság álláspontja szerint fennállt annak a lehetősége, hogy a lefoglalás hatálya alatt álló vagyontömeg a polgári jogi jogvita befejezését követően nem lesz már végrehajtás alá vonható, így a felperesi követelés fedezete elvonásra kerül, ezért a biztosítási intézkedés elrendelését indokoltnak tartotta és pénzkövetelés biztosítását rendelte el a felperesi követelés erejéig.

Látható tehát, hogy az eset összes körülményeit mérlegelve állapította meg a bíróság az adott ügyben, hogy a felperes követelésének későbbi kielégítése veszélyeztetett volt, hiszen alperes a peres eljárások megindulását követően nagy mértékű vagyonkimentésbe kezdett annak érdekében, hogy a későbbiekben ne legyen végrehajtható, és kielégítési alapként szolgáló vagyona. A felperes igazolta a per megindítását és a követelés létrejöttét, mennyiségét, valamint lejártát is, az eljárási illetéket pedig leróta. Így minden jogszabályi feltétel adott volt a kérelem érdemi vizsgálatához, melyet a bíróság alaposnak tartott.

A hivatkozott ügyben a másodfokú bíróság megváltoztatta az első fokú végzést, és a felperes biztosítási intézkedés iránti kérelmét elutasította. Határozatában a fellebbviteli bíróság kifejtette, hogy az első fokú végzésben tett megállapítások helyesek a tekintetében, hogy a felperes valószínűsítési kötelezettségének eleget tett, és az első fokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felperesi követelés kielégítése az alperes vagyoni helyzetére, az ingatlanok, valamint üzletrészek értékesítésére figyelemmel veszélyben van, azonban a Vht. 186. § (1) bekezdés b) pontjában megjelölt különös feltétel nem teljesült. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a büntető ügyben született jogerős határozat nem felel meg a Vht. 186. § (1) bekezdés b) pontja szerinti feltételnek, annak alapján nincs törvényes lehetőség végrehajtható okirat kiállítására, mert az - a felperes polgári jogi igénye elbírálásának hiányára figyelemmel - nem tartalmaz az alperest marasztaló, megítélt követelést.

Egy másik biztosítási intézkedés iránti kérelem elutasításra került, mivel a rendelkezésre álló iratanyag és a felek előadásai alapján nem volt valószínűsíthető a követelés kielégítésének veszélyeztetettsége.

A szintén tartozás megfizetése iránti polgári perben a bíróság korábban már egyszer jogerősen pénzkövetelés biztosítását rendelte el az I. r. alperessel szemben fennálló követelés összegének erejéig, ezt meghaladóan azonban elutasította a II. r. alperes vagyonának biztosítására is előterjesztett felperesi kérelmet.

Eztán felperes keresetkiterjesztéssel élt, és I. r. alperes volt házastársára, a II. r. alperesre is kiterjesztette teljes kereseti követelését, majd ismételten biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelmet terjesztett elő akként, hogy a követelés összegére és meghatározott ingatlanokra, valamint II. r. alperes egy gazdasági társaságban fennálló, és felperesi álláspont szerint I. r. alperesi vagyomból átmentett üzletrészeire kérte pénzkövetelés biztosítását és zárlat elrendelését.

Hivatkozott arra, hogy követelése az alperesek között fennállt házasság ideje alatt keletkezett. Ismételten hivatkozott arra a korábbi biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelemben előadott körülményre is, hogy az alperesek válása során közös vagyonuk átkerült II. r. alperes tulajdonába csakúgy, mint I. r. alperes addigi különvagyonára is, aminek következtében I. r. alperesnek nem maradt értékelhető vagyona, illetve jövedelme. A felperes hivatkozott arra is, hogy az I. r. alperes tulajdonában állt ingatlanok is II. r. alperes nevére kerültek csakúgy, mint a nevezett gazdasági társaságban fennállt üzletrésze. A felperes álláspontja szerint II. r. alperes közreműködött abban, hogy a fenti vagyonelemek kikerüljenek a követelés kielégítési alapjának köréből, az alperesek válása is ezt a célt szolgálta.

Felperes előadta, hogy II. r. alperes ingatlanai banki hitel fedezetéül szolgálnak és ezzel felperesi álláspont szerint a II. r. alperes vagyonát terhelő hitelállomány megnőtt, ami a követelés kielégítési alapját képező vagyon csökkenését és a kielégítés lehetetlenné válását eredményezi.

A felperes hivatkozott továbbá arra is, hogy mivel az üzletrészen nincs terhelés, az bármikor átruházható és kivonható a végrehajtás alól. A felperes álláspontja szerint II. r. alperes banki konstrukciók révén quasi felszabadította az üzletrészt az azon korábban fennállt terhektől azért, hogy bármikor elidegeníthető legyen. Felperes szerint a kielégítési alap elvonásának objektív lehetősége fentiek szerint fennáll, ezért tartotta szükségesnek a biztosítási intézkedés elrendelését.

A bíróság a felperesi kérelmet nem találta alaposnak. A csatolt iratanyag alapján megállapítást nyert, hogy - itt nem ismertetett perbeli okokból - az alperesi életközösség megszűnésének időpontja - aminek megállapítása egyebekben a polgári per érdemére tartozik -, illetve a megszűnés hiánya nem volt bizonyított, az e körben csatolt okiratok nem voltak alkalmasak a II. r. alperessel szemben fennálló felperesi követelés létrejöttének, mennyiségének és lejártának igazolására. Így ezen követelés vonatkozásában nem volt megállapítható a biztosítási intézkedés feltételeinek fennállta.

A felperes által érvényesíteni kívánt követelés vonatkozásában annak megállapítása, hogy az ténylegesen megfizetésre került-e a per érdemére tartozik, az elbíráláskor rendelkezésre álló okiratokra figyelemmel azonban a felperesi hivatkozás és a biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelemhez csatolt okiratok nem voltak elegendőek a követelés kielégítése veszélyeztettségének valószínűsítésére.

Az a körülmény, hogy az alperesek közötti vagyonmegosztás során több ingatlan és egy cég üzletrésze a II. r. alperes tulajdonába került, II. r. alperes vagyonát és ezáltal a felperesi követelés esetleges későbbi kielégítési alapját is növeli. Azon hitelt érdemlő módon nem bizonyított felperesi állítás, mely szerint II. r. alperes a követelés kielégítési alapjának elvonása céljából a jövőben átruházza üzletrésztét, a biztosítási intézkedés elrendelésének alapjaként nem foghatott helyt. A bíróság álláspontja szerint a banki hitel felemelése többletfedezet révén a cég vagyonának növekedését feltételezi. Az esetleges vagyonsökkenés sem jelenthet kellő alapot annak valószínűsítésére, hogy a felperesi követelés kielégítése veszélyben van figyelemmel arra, hogy a cégben fennálló üzletrész nem II. r. alperes kizárólagos vagyona.

Megállapítást nyert tehát, hogy a felperes által a biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelmében előadottak nem szolgáltak kellő alappal annak valószínűsítésére, hogy a felperes II. r. alperessel szemben fennálló követelésének kielégítése veszélyben van. Ezen túlmenően felperes nem csatolt olyan okiratot sem, amely kétséget kizáróan alkalmas a követelés kielégítése veszélyeztettségének megállapítására, ezért a bíróság a Vht. 185. § (1) bekezdése által megkövetelt törvényi feltételek fennállását nem tudta megállapítani és a felperes biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelmét elutasította.

2. A biztosítási intézkedés elrendelésének speciális esetei

A Vht. 188. § (1) bekezdésének a) és b) pontjai értelmében biztosítási intézkedés rendelhető el az olyan követelés érdekében, amely iránt belöldi választottbíróságnál keresetet indítottak, ha a végrehajtást kérő a kérelméhez csatolta a választottbíróság igazolását arról, hogy a választottbírósági eljárás megindult, és a követelésének létrejöttét, mennyiségét és lejártát közokirattal vagy teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolta.¹⁶

Ez az eset a Vht. 187. §-ában szabályozott esettel analóg azzal az eltéréssel, hogy itt nem rendes bíróság, hanem a felek által meghatározott választottbíróság előtt folyik a biztosítandó követelés vonatkozásában a jogvita, éppen ezért a végrehajtást kérőnek a választottbíróság által kiállított igazolást kell csatolnia kérelméhez, mely igazolja, hogy a követelés érvényesítése érdekében választottbírósági eljárást indított. Erre az esetre is vonatkozik az a szabály, hogy a követelés létrejöttét, mennyiségét és lejártát közokirattal vagy teljes bizonyítóerejű magánokirattal kell igazolni.

Ez esetben a biztosítási intézkedést a Vht. 16. § d) pontja szerint illetékes bíróság rendeli el¹⁷, vagyis az adós lakóhelye, székhelye - ezek hiányában az adós végrehajtás alá vonható vagyontárgyának helye, külföldi vállalkozások magyarországi fióktelepe, illetve közvetlen kereskedelmi képviselete esetén pedig a fióktelep, illetőleg a képviselet helye - szerinti törvényszék.¹⁸

Mód van biztosítási intézkedés elrendelésére akkor is, ha a követelés olyan bírósági határozaton alapul, melyet Magyarországon el kell ismerni a 44/2001/EK tanácsi rendelet, vagy a helyébe lépett, az Európai Parlament és a Tanács polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 1215/2012/EU rendelet, illetve a Tanács tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK rendelete

¹⁶ 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 188. § (1) a), b)

¹⁷ 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 188. § (2)

¹⁸ 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 16. § d)

alapján. Ezekben az esetekben a jogintézmény elrendelése a Vht. 186. §-a alapján történik, és az adós lakóhelye, székhelye - ezek hiányában az adós végrehajtás alá vonható vagyontárgyának helye, külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe, illetve közvetlen kereskedelmi képviselő helye - szerinti törvényszék székhelyén működő járásbíróóság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróóság jár el¹⁹.

A biztosítási intézkedés elrendelésének fenti lehetőségét a Vht. 187. § -a is megteremti, hiszen a (3) bekezdés szerint a 187. § által szabályozott esetben is mód van biztosítási intézkedés elrendelésére a 44/2001/EK tanácsi rendelet, a 4/2009/EK tanácsi rendelet, vagy pedig a 1215/2012/EU rendeletek alapján akkor, ha a kereseti kérelmet az Európai Unió valamely más tagállamának bírósága előtt terjesztették elő.²⁰

Szintén elrendelhető a biztosítási intézkedés a Vht. 186. §-a alapján, ha a „követelés a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv szakvéleményére alapított perben hozott ítéletnek a tervezési, építési, kivitelezési szerződés teljesítéséből eredő díjkövetelés megfizetésére kötelező részén alapul, mely ítélet a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv szakvéleményében meghatározott összeget (részben vagy egészben) mint pénzbeli marasztalást tartalmazza.”²¹

Ilyenkor a biztosítási intézkedés elrendelésére a Vht. 186. § (4) bekezdése szerint 400.000.000,- Ft-ot meg nem haladó összegben van lehetőség.

Ebben az esetben is analóg a Vht. szabályozása a 186. §-ban foglaltakkal, hiszen a 187. § (4) bekezdése kimondja, hogy elrendelhető a biztosítási intézkedés olyan követelés érdekében, mely iránt belföldi bíróság előtt már a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv szakvéleményére alapítottan peres eljárást indítottak, illetve viszontkeresetet érvényesítettek, és a tervezési, építési,

19 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 16. § c)

20 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 187. § (3)

21 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 186. § (4)

kivitelezési szerződés teljesítéséből eredő díjkövetelés megfizetésére vonatkozó követelés a Teljesítésigazolási Szakértői szerv szakvéleményén alapul.²²

A Vht. ez esetben is csak a 400.000.000,- Ft-ot meg nem haladó összegben teszi lehetővé biztosítási intézkedés elrendelését.

A Vht. 189.§-a a közkereseti és betéti társaságok kapcsán tartalmaz szabályozást biztosítási intézkedésre vonatkozóan.

A 189. § (1) bekezdése kimondja, hogy ha a közkereseti és a betéti társasággal szemben a követelés teljesítése érdekében végrehajtható okiratot állítottak ki, a közkereseti társaság tagjával és a betéti társaság beltaggal szemben az említett követelés érdekében biztosítási intézkedés rendelhető el. A (2) bekezdés szerint a biztosítási intézkedést az a bíróság rendeli el, amely a társasággal szemben a végrehajtható okiratot kiállította.²³

Fenti rendelkezés a közkereseti- és betéti társaságokkal szembeni kielégítési végrehajtási eljárás során teszi lehetővé a biztosítási intézkedés elrendelését. Megfigyelhető azonban a normaszöveg alapján, hogy a Vht. jelen esetben annak ellenére, hogy a Kkt. tagjával és a Bt. beltaggal szemben ad módot a jogintézmény alkalmazására, annak előfeltételeként nem kíván meg a taggal, illetve a beltaggal szemben külön marasztalást tartalmazó határozatot, vagy akár csak marasztalásukra irányuló eljárást sem. Ha a Kkt. vagy Bt. vagyona nem fedezi a tartozást, akkor Kkt. tagja, illetve a Bt. beltagja a társaság tartozásáért saját vagyonával is korlátlanul és egyetemlegesen felel. A fenti gazdasági társasági formákban fennálló mögöttes és teljes felelősségi alakzatok folytán nyilván indokolt a Vht. szabályozása, mégis ez a szakasz mintha teljes mértékben ellentmondana a biztosítási intézkedés szabályozási koncepciójának. Ebben az esetben ugyanis a végrehajtás általános feltételeinek fennállását nem a taggal, hanem a gazdasági társasággal szemben kívánja meg a

²² 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 187. § (4)

²³ 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 189. § (1)-(2)

jogszabály, így a végrehajtási eljárás és a biztosítási intézkedés alkalmazása létjogosultságának igazolásához a polgári anyagi jogi szabályok ismerete is szükséges.

A szabályozás másik ellentmondására mutat rá a szakirodalom is, amikor kimondja, hogy: „A Vht. „furcsasága”, hogy a biztosítási intézkedés elrendeléséhez csak a társasággal szembeni végrehajtható okirat fogadható el, a társasággal szembeni felszámolást elrendelő határozat (mivel az nem végrehajtható okirat) nem, holott a társasággal szembeni felszámolás nagyobb valószínűséget mutat a követelés későbbi kielégítésének veszélyeztetettségére.”²⁴

III. A biztosítási intézkedés megszűnése és megszüntetése

A biztosítási intézkedés megszűnéséről és megszüntetéséről a Vht. 200., 201., 201/A. és 201/B. §-ai rendelkeznek. Ugyan a Vht. csak megszűnést említ, de véleményem szerint indokolt a megszűnés és a megszüntetés közötti különbségtétel.

A Vht. 200. § (1) bekezdése kimondja, hogy a biztosítási intézkedés hatálya addig tart, amíg a biztosítandó követelés teljesítése érdekében a kielégítési végrehajtást nem rendelték el, illetőleg amíg a bíróság a biztosítási intézkedést nem szüntette meg.²⁵

Látható, hogy az első fordulat arról az esetről szól, amikor a biztosítási intézkedés ipso iure megszűnik, hatályát veszti azáltal, hogy kielégítési végrehajtást rendelnek el, a második fordulat azonban a bíróság hatáskörébe utalja a biztosítási intézkedés megszüntetését. Utóbbi esetnek két formája is megkülönböztethető attól függően, hogy a per az alperes marasztalásával vagy anélkül ér véget. Mindkét esetben a bíróság megszüntető rendelkezésének eredménye az intézkedés megszűnése.

²⁴ dr. Simon Károly László: A végrehajtási eljárás elrendelése és a biztosítási intézkedés bírósági gyakorlata. Kézirat (jegyzet) - Harmadik, átdolgozott kiadás. Budapest, 2015. 70. oldal

²⁵ 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 200.§(1)

A megszűnésnek tulajdonképpen négy nagy esetkörét különböztethetjük meg. Első esetben a biztosítási intézkedés a kielégítési végrehajtás elrendelésével szűnik meg. Második esetben a peres eljárás az adós marasztalásával, harmadik esetben pedig marasztalása nélkül fejeződik be és a bíróság a biztosítási intézkedést mindkét ízben megszünteti. A negyedik eset a fizetési meghagyásos eljárás során közjegyző által elrendelt biztosítási intézkedéshez kapcsolódik.

A következőkben mindegyik esetről külön szólok.

1. Megszűnés a kielégítési végrehajtás elrendelése miatt

Figyelemmel a biztosítási intézkedés alperes vagyona fölötti rendelkezési jogát ideiglenesen, egy későbbi cél megvalósítása érdekében korlátozó jellegére, a jogintézmény lényegéből következik, hogy nem indokolt annak fenntartása az alkalmazásával elérni kívánt cél megvalósulását követően. Így tehát nem okszerű fenntartása azt követően, hogy a felek között folyamatban volt per már befejeződött.

Amennyiben a végrehajtást kérő pernyertességével zárult az eljárás, úgy a végrehajtás általános feltételei megnyílnak és elrendelhető a kielégítési végrehajtás.

Ebben az esetben a törvény erejénél fogva a biztosítási intézkedés hatályát veszti, megszűnik.

Ha a kielégítési végrehajtást elrendelik, a végrehajtó az általános szabályok szerint folytatja le a végrehajtást.

A Vht. 200.§ (2) bekezdése szerint a biztosítási intézkedés végrehajtása során elvégzett foglalás hatálya kiterjed a követelés teljesítése érdekében elrendelt kielégítési végrehajtásra is.²⁶

„A Vht. jelen szakasza biztosítja a végrehajtás folyamatosságát arra az esetre, amennyiben az ügyben kielégítési végrehajtást rendelnek el. A rendelkezés szerint a biztosítási intézkedés végrehajtása során az elvégzett foglalás hatálya kiterjed a kielégítés végrehajtásra. Így nem kell

26 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 200.§ (2)

még egyszer a már korábban lefoglalt vagyontárgyak ismételt lefoglalást elvégezni, hanem a második foglalás helyett intézkedhet a végrehajtó a lefoglalt vagyontárgyak értékesítése iránt.”²⁷

A Nagykomentár szövegezéséből is levezethető az a megállapítás, hogy biztosítási intézkedés hatálya alatt a végrehajtó romlandó dolog kivételével nem értékesítheti a lefoglalt vagyont. Ennek az az indoka, hogy a biztosítási intézkedés egy preventív, jogvédelmi funkcióval ellátott jogintézmény, azonban elrendelése még nem teszi bizonyossá a kielégítési alap elvonását és véglegessé a pénzkövetelés biztosítását, illetve meghatározott dolog zárlatát. Nagy mértékben ellentétes lenne az adós érdekeivel és jogaival, ha már a biztosítási intézkedés hatálya alatt - melynek elrendeléséhez elegendő csupán a követelés későbbi kielégítése veszélyeztetettségét valószínűsíteni - megkezdődne vagyona értékesítése.

A végrehajtást kérő jogvédelme indokolja azonban a Vht. azon rendelkezését, mely szerint a kielégítési végrehajtás elrendelésével a biztosítási intézkedés hatálya alatt végzett foglalás jogkövetkezményei fennmaradnak.

2. Megszüntetés a bíróság döntése folytán

2.1. Megszüntetés az adós marasztalása nélkül

A Vht. 201. § (1) bekezdésének értelmében a bíróság a biztosítási intézkedést megszünteti, ha a végrehajtást kérő követelése iránti eljárás az adós marasztalása nélkül ért véget. Ilyenkor a végrehajtást kérő viseli a biztosítási intézkedéssel felmerült költséget.²⁸

Ez az eset akkor fordulhat elő a gyakorlatban, ha a végrehajtást kérő keresetét a bíróság elutasítja, a per megszűnik, vagy pedig hat hónapi szünetelést követően ipso iure megszűnik.

²⁷ Wolters Kluwer Új Jogtár: Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez: Bíró Noémi / Gyekiczky Tamás / Kapa Mátyás / Nádas György / Rab Henriett / Zoltán Hunor / Zoltán Levente, Hatály: 2013. VII.1.- A Vht. 200. §-ához 2.

<https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/98600006.lm/ts/20170101/lr/chain37>, 2017. szeptember 24.

²⁸ 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 201.§ (1)

A (2) bekezdés szerint ha a végrehajtást kérő követelése iránti eljárás csak részben vezetett eredményre, az adós csak a marasztalással arányos, kisebb végrehajtási költséget köteles viselni.²⁹

A (3) bekezdés alapján az (1) és (2) bekezdés a zárgondnok költségének és díjának viselésére is irányadó. A (4) bekezdés kimondja, hogy a végrehajtást kérő köteles megtéríteni azt a kárt, amelyet a biztosítási intézkedés rosszhiszemű kérésével az adósnak okozott.³⁰

A (4) bekezdésben foglalt rendelkezés értelemszerűen csak arra az esetre vonatkozik, ha az eljárást befejező és a biztosítási intézkedés megszüntetéséről szóló határozatában a bíróság jogerősen megállapítja, hogy a jóhiszemű pervitel követelményével ellentétesen, rosszhiszeműen terjesztette elő kérelmét a végrehajtást kérő. Önmagában viszont a biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelem előterjesztése nem tekinthető rosszhiszeműnek, ennek megítélése a bírói mérlegelés körébe tartozik.

2.2. Megszüntetés az adós marasztalását követően

Ha a végrehajtást kérő követelése iránti eljárás az adós marasztalásával ért véget, de a jogosult a követelés kielégítése iránti végrehajtási kérelmet a végrehajtás általános feltételei (13. §) együttes bekövetkeztének időpontjától számított 3 hónapon belül nem terjesztette elő, e határidő lejártá után az adós kérelmet terjeszthet elő a bíróságnál a biztosítási intézkedés megszüntetése iránt.³¹

A Vht. 201/A. § (2) bekezdése szerint a bíróság az (1) bekezdés szerinti kérelem előterjesztéséről tájékoztatja a végrehajtást kérőt, és felhívja őt, hogy a követelése kielégítése iránti végrehajtási kérelmet 30 napon belül terjessze elő az illetékes bíróságnál. Ha a végrehajtást kérő ennek nem tett

²⁹ 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 201. § (2)

³⁰ 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 201.§ (3)-(4)

³¹ 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 201/A. § (1)

eleget, a bíróság a biztosítási intézkedést megszünteti.³² A (3) bekezdés alapján a 30 napos határidő elmulasztása miatt igazolási kérelemnek helye nincs.³³

A (4) bekezdés értelmében ha a bíróság a biztosítási intézkedést a (2) bekezdés alapján megszünteti, a biztosítási intézkedéssel felmerült költség megtérítésére - ideértve a zárgondnok díját és költségét - a végrehajtást kérőt kötelezi.³⁴

A Vht. tehát a végrehajtást kérő jogvédelmét erősítve biztosítja számára az adós marasztalása után, hogy a végrehajtás általános feltételeinek bekövetkeztét követő 3 hónapon belül kielégítési végrehajtást kezdeményezzen. Csak amennyiben nem él ezzel a lehetőséggel, akkor jogosítja fel a törvény az adóst a biztosítási intézkedés megszüntetésének kezdeményezésére, azonban még ebben az esetben is úgy rendelkezik, hogy a bíróság felhívja a végrehajtást kérőt, hogy kérelmét 30 napon belül terjessze elő az illetékes bíróságnál. Tulajdonképpen így a jogszabály 4 hónapos quasi türelmi időt biztosít a végrehajtást kérő részére annak érdekében, hogy miután az adóst jogerősen marasztalták, megindítsa a kielégítési végrehajtást és követeléséhez hozzájusson.

A gyakorlatban volt rá példa, hogy elutasításra került egy felperesi üzletrészre biztosítási intézkedésként elrendelt zárlat feloldása iránti kérelem:

A polgári bíróság előtt házastársi vagyonközösség megszüntetése iránti per volt folyamatban, mely jogerősen befejeződött. A bíróság a perben korábban biztosítási intézkedésként elrendelte a felperes egy gazdasági társaságban fennálló üzletrészének zárlatát, ami bejegyzésre került a cégnyilvántartásba.

A bíróság a házastársi vagyonközösség megszüntetése iránti pert befejező jogerős ítéletében úgy rendelkezett, hogy a gazdasági társaság 90%-os mértékű üzletrészét felperes tulajdonába adja.

32 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 201/A. § (2)

33 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 201/A. § (3)

34 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 201/A. § (4)

Az alperes kérelmére a bíróság végrehajtási lapot állított ki a bíróság jogerős ítéletének végrehajtása érdekében, melynek tanúsága szerint az alperes a felperes - két darab ingatlan kivételével - bárhol fellelhető összes vagyontárgyára kérte a végrehajtást.

A felperes a polgári per jogerős befejezését két évvel követően előterjesztett beadványában előadta, hogy a biztosítási intézkedés törlésére még nem került sor, azonban annak fenntartása már szükségtelen, ezért az üzletrész zárlat alóli feloldása és a biztosítási intézkedés törlése iránti kérelmet terjesztett elő.

A bíróság megkeresésére az ügygazda végrehajtó akként nyilatkozott, hogy mivel az alperes végrehajtást kérőként a végrehajtási költségeket nem előlegezte, a végrehajtási eljárás szünetel és költségelőlegezést követően fog folytatódni.

Ezt követően a bíróság felhívására az alperes úgy nyilatkozott, hogy a végrehajtási költségeket előlegezte, ezért a végrehajtási eljárás folytatódott, a biztosítási intézkedés megszüntetését pedig ellenzi. A bíróság megkeresésére az ügygazda végrehajtó az alperesi állítást alátámasztva átiratában akként nyilatkozott, hogy alperes a végrehajtási költségeket megfizette, így a végrehajtó az eljárást folytatja. A felperest felszólította a tartozás haladéktalan megfizetésére, a felperes bankszámláját hatósági átutalási megbízással terhelte, a gazdasági társaságban fennálló üzletrészét pedig lefoglalta. A végrehajtó csatolta az üzletrész foglalási jegyzőkönyv másolatát.

A bíróság a végrehajtó átiratának megküldésével felhívta a felperest, hogy a végzés kézbesítésétől számított 8 napon belül az átiratban foglaltakra figyelemmel nyilatkozzon arról, hogy a biztosítási intézkedés megszüntetése iránti kérelmét fenntartja-e. A bíróság figyelmeztette a felperest, hogy ha határidőben nem tesz eleget a felhívásnak, akkor a rendelkezésre álló iratok alapján dönt a kérelem tárgyában. A felperes a felhívásnak nem tett eleget.

A rendelkezésre álló iratanyag alapján a bíróság megállapította, hogy az alperes kérelmére a jogerős ítéletben foglaltak végrehajtása érdekében végrehajtási lap került kiállításra, melyben alperes a felperes - két ingatlan kivételével - bárhol fellelhető vagyontárgyaira kérte a végrehajtást. A végrehajtási eljárás szünetelést követően újra folyamatba került, annak során a végrehajtó lefoglalta a felperesnek a gazdasági társaságban fennálló üzletrészét.

Figyelemmel arra, hogy korábban a bíróság a felperes üzletrészének zárlatát a felperessel szemben fennálló követelés biztosítására rendelte el, az eljárás jogerős befejezését követően pedig felperes nem tett eleget ítéletben foglalt kötelezettségének, a követelés végrehajtása érdekében kielégítési végrehajtás indult. A felperes a biztosítási intézkedés megszüntetése iránti kérelmét a végrehajtási eljárás megindulását követően terjesztette elő.

Megállapítást nyert, hogy a felperes üzletrészének biztosítási intézkedésként elrendelt zárlata a biztosítandó követelés teljesítésére vonatkozó kielégítési végrehajtás elrendelésekor a törvény erejénél fogva megszűnt, így a bíróság azt követően már nem volt abban a helyzetben, hogy a biztosítási intézkedés megszüntetéséről döntsön, ezért a bíróság a felperes biztosítási intézkedésként elrendelt zárlat feloldása iránti kérelmét, mint alaptalant elutasította.

3. Megszüntetés fizetési meghagyás alapján elrendelt biztosítási intézkedés esetén

A fizetési meghagyásos eljárás során elrendelt biztosítási intézkedést a fizetési meghagyásos eljárás perré alakulása esetén a fél kérelmére a perbíróság a kérelem beérkezésétől számított 8 napon belül felülvizsgálja, és ennek eredményeként a biztosítási intézkedés hatályát fenntartja vagy azt megszünteti.³⁵

35 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról: 201/B.§

„Amennyiben a fizetési meghagyásos eljárásban biztosítási intézkedés elrendelésére kerül sor, és az eljárás a kötelezett ellentmondása folytán perré alakul, úgy lehetősége van a perbíróságnak a kötelezett kifejezett kérelmére a biztosítási intézkedés szükségességének felülvizsgálatára. A bíróságnak az ilyen irányú kérelem beérkezésétől számított nyolc nap áll rendelkezésére, amely alatt el kell döntenie, hogy a korábban elrendelt biztosítási intézkedés hatályát fenntartja-e vagy megszünteti.”³⁶

Alapvetően perré alakulás esetén a fizetési meghagyásos eljárásban elrendelt biztosítási intézkedést meg kell szüntetni. Ennek a szabálynak a megkerülésére ad lehetőséget a Vht. a felülvizsgálat bevezetésével, ráadásul a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére vonatkozó határidőt nem tartalmaz a jogszabály, csupán annak elbírálására ír elő 8 napot a bíróság részére. Így tehát tulajdonképpen perré alakulás esetén a felek előterjeszthetik ilyen irányú kérelmüket értelemszerűen egészen addig, amíg a peres eljárás be nem fejeződik és be nem következnek a végrehajtás általános feltételei.

IV. A biztosítási intézkedéssel rokon jogintézmények

A biztosítási intézkedés szabályozási céljának megvalósítására alkalmas jogintézmények a legtöbb jogterületen megtalálhatóak. Itt megemlíthető a Pp. 156. §-ában szabályozott ideiglenes intézkedés, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (Inytv.) 64-65. §-aiban szabályozott perfeljegyzés, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 159.-160/A.§-a által szabályozott zár alá vétel, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 143. §-ában és a 29/A. §-ban

³⁶ Wolters Kluwer Új Jogtár: Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez: Bíró Noémi / Gyekiczky Tamás / Kapa Máttyás / Nádas György / Rab Henriett / Zoltán Hunor / Zoltán Levente, Hatály: 2013. VII.1. - A Vht. 201/B. §-ához <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/98600006.IM/ts/20170101/lr/chain37>, 2017. szeptember 29.

szabályozásra kerülő biztosítási intézkedés és annak ideiglenes formája, illetve az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 149. §-ában szabályozott biztosítási intézkedés.

Mivel tanulmányomban a biztosítási intézkedés jogi szabályozását vizsgálom, a tárgykörhöz szorosan kapcsolódva a Ket.-ben és az Art.-ben foglalt, a közigazgatási végrehajtási eljárás során alkalmazható biztosítási intézkedésre és ideiglenes biztosítási intézkedésre térek ki, hiszen a vonatkozó rendelkezések a Vht. szabályaihoz kapcsolódnak, és a jogintézmények lényegében ugyanazok. Megvizsgálom a szabályozások közötti eltéréseket és röviden ismertetem azok mibenlétét.

Az ideiglenes intézkedés, perfeljegyzés és zár alá vétel jogi szabályozásával ebben a tanulmányban nem foglalkozom, már csak a terjedelmi keretek miatt sem, de azok jogalkotó által megfogalmazott célja nagy mértékben egyezik a biztosítási intézkedés alkalmazásával megvalósítandó céllal, azaz a fél jogvédelmével, természetesen a jogterület sajátosságaiból adódó szükséges szabályozási különbségekkel.

1. Biztosítási intézkedés a közigazgatási végrehajtási eljárásban

„A Vht. X. fejezetében meghatározott biztosítási intézkedés végrehajtása a közigazgatási végrehajtásban is ismert, használt jogintézmény, de elrendelésének szabályai speciálisak, a közigazgatási jogviszony sajátosságaihoz igazodnak.”³⁷

A közigazgatási végrehajtási eljárásban alkalmazható biztosítási intézkedés szabályozása két törvényben, a Ket.-ben, valamint az Art.-ben található, azonban a külön szabályozott eltérésektől eltekintve a Vht. szabályai alkalmazandóak ezekben az esetekben is.

A jogintézmény elrendelhetősége körében eltérés mutatkozik a két törvény között, ugyanis míg a Ket. szerint végzésen, határozaton, jóváhagyott egyezségeen és hatósági szerződésen alapuló kötelezettség biztosítása érdekében is elrendelhető a biztosítási intézkedés, addig az Art. szűkebb értelmű szabályozást tartalmaz, mely szerint csak adóhatósági végzéseken és határozatokon alapuló kötelezettségek biztosítása lehetséges biztosítási intézkedéssel.

A Ket. 143. § (1) és (2) bekezdései szerint ha az eljárás tárgyát képező kötelezettség későbbi teljesítése veszélyben van, a teljesítési határidő lejártá előtt, az erre okot adó körülmény felmerülésétől számított öt napon belül biztosítási intézkedésként pénzkövetelés biztosítása vagy meghatározott dolog zárlata rendelhető el. A biztosítási intézkedést az elsőfokú hatóság rendeli el, és a végrehajtást foganatosító szerv hajtja végre.³⁸

Az Art. 149. §(1) bekezdésének értelmében amennyiben valószínűsíthető, hogy a követelés későbbi kielégítése veszélyben van, az adóhatóság biztosítási intézkedésként végzéssel elrendeli a pénzkövetelés biztosítását.³⁹

A (2) bekezdés szerint biztosítási intézkedés akkor rendelhető el, ha a) a fizetési kötelezettséget megállapító adóhatósági határozat (végzés) még nem végrehajtható, b) végrehajtható az adóhatósági határozat (végzés), de az abban meghatározott teljesítési határidő még nem telt le.⁴⁰

A (3) alapján a biztosítási intézkedést az az adóhatóság rendeli el, amelyik a fizetési kötelezettséget megállapító határozatot (végzést) hozta.⁴¹

38 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól: 143. § (1)-(2)

39 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről: 149. § (1)

40 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről: 149. § (2)

Mindkét jogszabály által meghatározott esetben fenn kell állnia a követelés későbbi kielégítésének veszélyeztetettségére vonatkozó, Vht.-ben is megfogalmazott körülménynek.

Fontos különbség a két eljárás között, hogy míg a Ket. alapján a biztosítási intézkedés mindkét típusa elrendelhető, addig az Art. alapján csak pénzkövetelés biztosítására van mód.

Szintén eltérés a két szabályozás között, hogy a Ket. alapján elrendelt biztosítási intézkedéssel szemben önálló fellebbezésnek van helye,⁴² melynek nincs halasztó hatálya, az Art. szerint elrendelt biztosítási intézkedéssel szemben azonban végrehajtási kifogással lehet élni, amelynek a végzés végrehajtására szintén nincs halasztó hatálya.⁴³

A Ket. tartalmazza a biztosítási intézkedés visszavonásának esetköreit.

A 143. § (3) bekezdésének a), b) és c) pontjai szerint a biztosítási intézkedést vissza kell vonni, ha a) azt pénzfizetési kötelezettség biztosítására rendelték el, és ezt az összeget a végrehajtást foganatosító szervnél letétbe helyezték, b) azt meghatározott cselekmény biztosítása érdekében rendelték el, és a kötelezett kétséget kizáró módon igazolja, hogy az önkéntes teljesítéshez minden szükséges előkészületet megtett, és azt már csak a biztosítási intézkedés akadályozza, vagy c) elrendelésének oka egyébként megszűnt.⁴⁴

Ezzel szemben az Art. úgy fogalmaz, hogy a biztosítási intézkedést elrendelő végzés alapján foganatosított végrehajtási cselekményeket a végrehajtási eljárás megindítása után nem kell megismételni. A végrehajtási eljárás alapjául szolgáló határozat (végzés) megsemmisítése esetén a biztosítási intézkedést meg kell szüntetni.⁴⁵

41 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről: 149. § (3)

42 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól: 143.§ (4)

43 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről: 149. § (5)

44 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól: 143. § (3) a),b),c)

45 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről: 149. § (6)

Míg tehát a Ket. szerint a jogintézmény visszavonására, addig az Art. értelmében annak megszüntetésére van mód, viszont mindkét esetben megszűnik a biztosítási intézkedés a kielégítési végrehajtás megindulásával.

1.1. Az ideiglenes biztosítási intézkedés

Az ideiglenes biztosítási intézkedést a Ket. 29/A. §-a szabályozza, és a közigazgatási jogviszony sajátosságaihoz igazodik a szabályozás jellege.

Az Ket. 29/A. § (1) bekezdése szerint ha az eljárás tárgyát képező kötelezettség későbbi teljesítése veszélyben van, a hatóság a pénzkövetelés biztosítását vagy meghatározott dolog zárlatát ideiglenes biztosítási intézkedésként az erre okot adó körülmények felmerülésétől számított öt napon belül e törvény biztosítási intézkedésre vonatkozó szabályainak alkalmazásával az ügy érdekében való döntéshozatalt megelőzően is elrendelheti.⁴⁶

„Az ideiglenes biztosítási intézkedésről szóló szabályok a Ket.-ben közvetlenül az eljárás megindítása után kaptak helyet, kifejezve ezzel azt, hogy ilyen intézkedés elrendelésére akár az eljárás megindítása után közvetlenül sor kerülhet, de voltaképpen az érdemi döntés meghozataláig vagy az eljárás megszüntetéséig bármikor lehetősége van erre a hatóságnak. Az elrendelésre végzésben kerülhet sor. Az ideiglenes biztosítási intézkedés elrendelésének szabályainál a 29/A. § a biztosítási intézkedés szabályaira utal. E szabályokból derül ki az, hogy az ideiglenes biztosítási intézkedést is a végrehajtást foganatosító szerv hajtja végre, tehát a foganatosítást a Ket. végrehajtási fejezetében található foganatosítási szabályok és mögöttesen a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) szabályai szerint folytatják le. Ebből az is következik, hogy ideiglenes biztosítási intézkedés foganatosítására is köthet szerződést a foganatosító hatóság önálló bírósági végrehajtóval.”⁴⁷

⁴⁶ 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól: 29/A.§ (1)

⁴⁷ Wolters Kluwer Új Jogtár: Jogtár-kommentár a Ket. 29/A. §-ához
<https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/A0400140.TV/ts/20170101/lr/29>, 2017. szeptember 30.

Ennek a jogintézménynek az alkalmazására közigazgatási végrehajtásban, jellemzően az adóhatóság által kerül sor akkor, ha ellenőrzés/ vizsgálat van folyamatban az adózóval szemben, mely eljárás alappal feltehetően marasztalással fog végződni, és fennáll a veszélye annak, hogy az adózó kimentí vagyonát a kielégítés alól. Fontos különbség tehát a Vht. 186. §-ában és a Ket. 143. §-ában foglalt szabályozáshoz képest, hogy ez esetben még nem született döntés a követelés tárgyában.

A Vht.-vel ellentétben itt a jogszabály nem kívánja meg sem a hatóság, sem a kérelmező részéről, hogy valószínűsítse, hogy az eljárás tárgyát képező kötelezettség későbbi teljesítése veszélyben van. A normaszöveg alapján úgy tűnik, ehhez a hatóság hivatalos tudomása is elegendő az ügyfél kérelme mellett. Fenn kell tehát állnia a veszélyeztetettségnek, azonban a valószínűsítés kötelezettségét nem telepíti a felekre a jogszabály. Határidőt is szab a törvény a hatóságnak a jogintézmény alkalmazására, ami arra utal, hogy sürgősen szükséges jog-és vagyonvédelem esetén alkalmazható az ideiglenes biztosítási intézkedés.

A 29/A. § (2) bekezdése szerint az ideiglenes biztosítási intézkedést a hatóság visszavonja, ha az elrendelésének oka megszűnt, vagy ha az ideiglenes biztosítási intézkedést meghatározott összeg biztosítására rendelték el, és ezt az összeget a hatóságnál letétbe helyezték.⁴⁸

A jogszabályi megfogalmazással ellentétben a hatóságnak nem az intézkedés visszavonásáról, hanem a biztosítási intézkedés megszüntetéséről kell rendelkeznie, ha annak további fenntartása okafogyott.

A (3) bekezdése kimondja, hogy az ideiglenes biztosítási intézkedés hatályát veszti a határozat vagy az eljárást megszüntető végzés jogerőre emelkedésével.⁴⁹

48 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól: 29/A.§ (2)

49 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól: 29/A.§ (3)

V. Összefoglalás

Tanulmányomat és annak első részét elolvasva, elkészítésüket és a témában való hosszas elmélyedést, valamint arról való elmélkedést követően azt hiszem kijelenthetem, hogy részletesen ismertettem a biztosítási intézkedés jogi szabályozását és annak ellentmondásait. Igyekeztem a bírói gyakorlat tükrében bemutatni az intézkedés iránti kérelem elbírálása során figyelembe veendő szempontokat, és a jogalkalmazói gyakorlatban felmerült példák ismertetésével rámutatni arra, hogy a száraz jogszabályi háttér a mindennapokban hogyan nyer értelmet és alkalmazást.

A tanulmány elején felvetett, a szabályozás „kuszaságára” tett észrevételemet a témakör részletes vizsgálatát követően is fenntartom, hiszen továbbra is ellentmondásosnak vélem, hogy a Vht. -ben és alapvetően a végrehajtási eljárás körében szabályozott jogintézményt a polgári peres eljárásban, mintegy eljáráson belüli külön kis eljárásként, az alap eljárásba beékelődve is lehet alkalmazni. Egyértelmű persze, hogy a jogintézmény jellegéből következően a kielégítési végrehajtás még nem rendelhető el, de mégis úgy vélem, hogy mivel a kevés eltérést leszámítva a bírósági végrehajtás általános szabályai alkalmazandóak az elrendelt biztosítási intézkedés végrehajtása során, annak jogszabályi elhelyezését némiképp megváltoztatnám.

Álláspontom szerint a biztosítási intézkedést alapvetően a polgári perrendtartásról szóló mindenkori törvényben kellene szabályozni, legalábbis a kérelem formai és tartalmi követelményeire, elrendelésére, illetve elutasítására, megszűnésére, a végzés kézbesítésére és a vele szemben alkalmazható jogorvoslatokra vonatkozóan, minimum a Vht. 187. §-ában foglaltak vonatkozásában. Ezeket a szabályokat tisztán polgári eljárásjogi jellegűnek tartom, alkalmazásukra folyamatban lévő peres eljárásban kerül sor, így a szabályozás jelenlegi elhelyezkedése jogalkalmazási zavart okoz.

Úgy gondolom, hogy csupán a marasztalást tartalmazó határozatokon alapuló, már elrendelt biztosítási intézkedés szabályainak lenne helyük a Vht. -ben, és kifejezetten annak végrehajtására, a bírósági végrehajtók eljárására vonatkozó szabályokat kellene ott részletezni.

Összefoglalóan tehát úgy vélem, hogy a Vht.-ben már csak az elrendelt biztosítási intézkedés kifejezett végrehajtására vonatkozó rendelkezéseknek kellene szerepelniük, valamint azon szabályoknak, amelyek a kielégítési végrehajtásba átfordult peres eljárások esetére rendelkeznek az elrendelt biztosítási intézkedés jogi sorsáról.

Tanulmányom elkészítése megerősítette azon korábbi véleményemet, mely szerint a szabályozás normaszövegek közötti szétszórt elhelyezése a jogbiztonságot és a jogalkalmazás egységességét gyengítő tényező, a szabályozás újragondolása - akár jelentősebb tartalmi változtatások nélkül is - jelentősen megkönnyítené a jogalkalmazást és a jogintézmény lényegének megértését, ami által talán a gyakorlati jelentősége is megnőne, alkalmazása a jelenleginél jóval szélesebb körben történne, ezáltal biztosítva a jogalkotói cél megvalósulását.

Nem állítom, hogy a tanulmány és előzményének elkészítését követően a biztosítási intézkedéssel kapcsolatban már minden kérdésre ismerem a választ, illetve az olvasónak maradéktalanul minden információt átadtam a témával kapcsolatban, de remélem, hogy elolvasását követően átláthatóbb és érthetőbb a tárgyalt jogintézmény, jogi szabályozásának visszásságai pedig a bírói gyakorlat ismeretében kevésbé okoznak majd gondot.

Felhasznált irodalom jegyzéke

- dr. Dombi Gergely: A közigazgatási végrehajtás alapjai. Kézirat (jegyzet) - Pécs, 2014.
- dr. Simon Károly László: A végrehajtási eljárás elrendelése és a biztosítási intézkedés bírósági gyakorlata. Kézirat (jegyzet) - Harmadik, átdolgozott kiadás. Budapest, 2015.
- Wolters Kluwer Új Jogtár: Jogtár-kommentár
- Wolters Kluwer Új Jogtár: Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez: Bíró Noémi / Gyekiczky Tamás / Kapa Mátyás / Nádas György / Rab Henriett / Zoltán Hunor / Zoltán Levente
- BDT2000.157.
- BDT2000.235.
- BH2001.24.
- BH2003.463.
- BDT2007.1680.
- BDT2009.1972.
- BDT2009.2015.

Felhasznált jogszabályok jegyzéke

- 1952.évi III. törvény a polgári perrendtartásról (Pp.)
- 1990. évi XCIII. törvény az illetékekről (Itv.)
- 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról (Vht.)
- 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről (Art.)